Dosarul nr.2-571/24
2-24003981-12-2-09012024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

27 aprilie 2026 mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător Andrei Ojoga
Grefier Elena-Crăița Costin, Valentina Perjeru, Lusine Sarchisean

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Zamos împotriva SRL Art-Ex Construct privind încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 28 decembrie 2023, Olga Zamos a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL Art-Ex Construct, solicitând încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată.

Potrivit fișei de repartizare din 09 ianuarie 2024, cererea a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului Andrei Ojoga.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2024, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2024, s-a admis în parte cererea formulată de partea reclamantă privind asigurarea acțiunii civile.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2024, s-a respins recursul declarat de SRL Art-Ex Construct și s-a menținut încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 10 ianuarie 2024.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 noiembrie 2024, s-a suspendat judecarea cauzei și s-a înaintat dosarul Curții de Apel Chișinău pentru soluționarea cererii de strămutare a cauzei, formulată de reprezentanta SRL Art-Ex Construct.

Prin încheierea Curții de Apel Centru din 30 ianuarie 2025, s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de SRL SRL Art-Ex Construct cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de același grad. Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Zamos împotriva SRL Art-Ex Construct cu privire la încasarea datoriei, penalității și a cheltuielilor de judecată, se restituie pentru examinare Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), în același complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 februarie 2025, s-a reluat examinarea cauzei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 mai 2025, s-a admis cererea reprezentantei părții pârâte și s-a dispus efectuarea expertizei judiciare, fiind puse următoarele întrebări: 1. Semnătura de la rubrica „A încasat casierul, Кассир” de pe Chitanța la dispoziția de încasare nr.13 din 01 aprilie 2021 a sumei de 440 960 lei de la Zamos Olga Ion cu titlu de împrumut pentru SRL Art-Ex Construct, a fost executată de Radu Talmaţchi sau de o altă persoană?; 2. Semnătura de la rubrica „împrumutat” de la finele contractului de împrumut

nr.04/02 din 01 aprilie 2021 pretins încheiat între Olga Zamos, în calitate de împrumutător, şi SRL Art-Ex Construct, reprezentată de administratorul Radu Talmaţchi, în calitate de împrumutat, privind suma de 440 960 lei, a fost executată de Radu Talmaţchi sau de o altă persoană? Plata cheltuielilor pentru efectuarea expertizei a fost pusă în obligația părții pârâte. S-a suspendat procesul până la prezentarea instanței judecătorești a raportului de expertiză.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 septembrie 2025, s-a reluat procesul, în legătură cu scrisoarea CNEJ nr.1225 din conținutul căreia rezultă că s-a refuzat în efectuarea expertizei în legătură cu neachitarea plății serviciilor de expertiză de către partea pârâtă.

Argumentele participanților la proces

Argumentele părții reclamante

În fapt, la data de 01 aprilie 2021, între reclamanta Zamos Olga în calitate de împrumutător și pârâta SRL Art-Ex Construct în calitate de împrumutat a fost încheiat Contractul de împrumut nr.04/02.

În temeiul contractului sus numit, împrumutătorul Zamos Olga s-a obligat să transmită împrumutatului SRL Art-Ex Construct mijloace bănești în sumă de 440960 lei, echivalentul a 20800 euro, iar împrumutatul s-a obligat să restituie suma împrumutată până la data de 30 iunie 2021.

În sensul executării angajamentelor și responsabilităților asumate de către împrumutător în contract, Zamos Olga a transmis cu bună-credință la data de 01 aprilie 2021 suma de 440960 lei, ce face obiectul contractului de împrumut nr.04/02 din 01 aprilie 2021 fiind eliberat în acest sens chitanța la dispoziția de încasare nr.13, semnată de contabilul-șef și casierul împrumutatului SRL Art-Ex Construct.

Cu părere de rău, la data scadenței din 30 iunie 2021, inclusiv până în momentul de față, împrumutatul nu și-a executat obligația de a restitui suma împrumutată ce face obiectul contractului.

Astfel, în prezent față de reclamanta Zamos Olga, pârâta SRL Art-Ex Construct a acumulat o datorie în mărime totală de 440960 lei ce fac obiectul contractului de împrumut nr.04/02 din 01 aprilie 2021 și 761978,88 lei formată din penalitate contractuală.

Menționează că, pretenția expediată a fost integral ignorată de către pârâtă, astfel încât acesta nu a manifestat nici o reacție, sau să formuleze careva solicitări privind acordarea unui termen suplimentar privind achitarea.

În această ordine de idei, având în vedere manifestarea de rea-credință a pârâtei, prin care se eschivează de la executarea obligațiilor asumate prin Contractul de împrumut nr.04/02 din 01 aprilie 2021, formulează prezenta cerere de chemare în judecată, în temeiul următoarelor circumstanțe de drept.

Având în vedere faptul că, obiectul prezentei acțiuni reprezintă o obligație pecuniară exprimată în monedă națională conform prevederilor art.873 Cod civil, imediat având în vedere prerogativa art.901 alin.(1) lit.a) și c) Cod civil, care stabilește, că atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligației; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare, acest fapt acordă dreptul creditorului-împrumutător Zamos Olga de a urmări din contul pârâtei încasarea silită, conform situației la zi, dobânda legală de întârziere în sumă de 208577,10 lei, conform prevederilor art.942 alin.(2) Cod civil, penalitatea contractuală în sumă de 761978,88 lei, conform prevederilor art.947-953 Cod

civil și potrivit pct.3.2 din Contractul de împrumut încheiat la data de 01 aprilie 2021 (0,2% pentru fiecare zi de întârziere), calculată din datoria restantă de 440960 lei pentru perioada de întârziere începând cu data de 30 iunie 2021 (dies a guol dies a quo) precum și suma prejudiciului cauzată prin venitul ratat, evaluat prin indexarea sumei conform datelor prezentate de Biroul Național de Statistică privind rata inflației în perioada iunie 2021 - octombrie 2023 ce constituite 49,35% ceea ce va constitui suma de 217613,4 lei.

În primul rând, cu referire la indicele prețului de consum menționează că acesta în perioada iunie 2021 - octombrie 2023 a constituit 149,35% (prețurile medii de consum au crescut de circa 1,5 ori).

Astfel, mărfurile și serviciile în valoare de 440960 lei la începutul lunii iunie 2021 au valorat 658573,40 lei la sfârșitul lunii octombrie 2023.

Totodată, având în vedere prevederile art.942 alin.(4) Cod civil care stabilește că în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere și ținând cont că penalitatea calculată acoperă atât dobânda de întârziere cât și venitul ratat manifestat prin creșterea prețurilor de consum, acționând în limita bunei-credințe solicită doar restituirea împrumutului și a penalității contractuale.

În drept, în susținerea pretențiilor înaintate, corespunzător principiul preeminenței dreptului ce constituie și una din exigențele unui proces echitabil în sensul prevederilor art.6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (cauza Roșca vs. Moldova, nr.6267/02 din 22 martie 2005 §24), prevederilor art.54 alin.(2), art.20 Constituția Republicii Moldova, (1) orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Partea reclamantă solicită încasarea din contul pârâtei SRL Art-Ex Construct în beneficiul reclamantei Zamos Olga suma de 440960 lei ce fac obiectul contractului de împrumut nr.04/02 din 01 aprilie 2021; încasarea din contul pârâtei SRL Art-Ex Construct în beneficiul reclamantei Zamos Olga suma de 761978,88 lei formată din penalitate contractuală; încasarea din contul pârâtei SRL Art-Ex Construct în beneficiul reclamantei Zamos Olga cheltuielile de judecată constituite din 25000 lei taxa de stat (suma maximă pentru persoanele fizice potrivit art.3 alin.(l) lit.a) Legea nr.1216/1992 taxei de stat).

Argumentele părților pârâte

Partea pârâtă nu a prezentat referință.

Argumentele participanților expuse în ședința de judecată

În ședința de judecată, reprezentanta părții reclamante a indicat că susține pe deplin cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea integrală a acesteia ca fiind una întemeiată.

În ședința de examinare a cauzei în fond, reprezentanta părții pârâte nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, fiind considerat posibil de a examina cauza în lipsa reprezentantei părții pârâte. În cadrul ședinței de judecată din 27 aprilie 2026, instanța de judecată a dispus respingerea cererii depusă de avocata Doga Cristina în interesele părții pârâte ca fiind una neîntemeiată, ținând cont de raționamentele art.206 alin.(5) Cod de procedură civilă, în condițiile în care anterior de mai multe ori au fost amânate ședințele la solicitarea reprezentantei părții pârâte, iar în condițiile în care reprezentantul părții pârâte este în imposibilitate de a se prezenta

în fața instanței, partea pârâtă trebuia să se îngrijească în desemnarea unui reprezentant disponibil.

Aprecierea instanței de judecată

Audiind expunerile celor prezenți în ședința de judecată, examinând materialele cauzei în raport cu circumstanțele stabilite și normele aplicabile speței, instanța de judecată reține următoarele considerente.

Conform art.117 alin.(1) Cod de procedură civilă, *probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei*.

Potrivit art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel*.

Conform art.121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului*.

Iar în conformitate cu prevederile art.130 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege*.

În conformitate cu prevederile art.239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*.

Potrivit art.240 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant*.

În raport cu normele procesuale enunțate, instanța reține că obiectul probațiunii în prezenta cauză îl constituie, în esență, existența raportului juridic de împrumut dintre Olga Zamos și SRL Art-Ex Construct, remiterea efectivă către pârâtă a sumei de 440960 lei, ajungerea la scadență a obligației de restituire, neexecutarea acesteia, precum și existența și întinderea obligației accesorii de plată a penalității contractuale.

Sub aspectul normelor de drept material incidente, instanța constată că raportul juridic litigios este guvernat de dispozițiile Codului civil referitoare la executarea obligațiilor și contractul de împrumut.

Conform art.858 Cod civil, *(1) temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. (2) Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit*.

Potrivit art.901 Cod civil, *(1) atunci cînd, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia, creditorul poate, în condiţiile legii şi, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligaţiei; b) să suspende executarea obligaţiei corelative; c) să reducă obligaţia sa corelativă; d) să recurgă la rezoluţiunea contractului; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; f) să exercite orice alt mijloc juridic de*

apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare. (2) Dacă debitorul demonstrează că neexecutarea obligaţiei este justificată, creditorul poate recurge la oricare din mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin.(1), cu excepţia executării silite în natură şi plăţii de despăgubiri. (3) Creditorul nu poate recurge la mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin.(1) în măsura în care a cauzat neexecutarea obligaţiei debitorului. (4) Mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin.(1) care sînt compatibile pot fi cumulate. În special, creditorul nu este lipsit de dreptul la despăgubiri prin recurgerea la oricare alt mijloc. (5) Neexecutarea obligaţiei înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligaţiei şi include neexecutarea totală sau parţială a obligaţiei, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligaţiei. (6) Părţile contractante pot prevedea că şi alte evenimente decît neexecutarea obligaţiei acordă creditorului toate sau unele dintre mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin.(1). (7) Declaraţia creditorului nu produce efectul rezoluţiunii sau al reducerii obligaţiei corelative dacă la acea dată dreptul la rezoluţiune sau la reducerea obligaţiei corelative era prescris extinctiv, iar debitorul invocă această excepţie înainte sau după declaraţie.

În conformitate cu art.1242 alin.(1) Cod civil, *(1) prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date*.

Potrivit art.1247 Cod civil, *(1) împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobînzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi pînă la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluţiunea împrumutului*.

Corespunzător, art.858 Cod civil stabilește că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, iar art.901 Cod civil recunoaște creditorului, în cazul neexecutării nejustificate, dreptul de a recurge la mijloacele juridice de apărare prevăzute de lege, inclusiv de a solicita executarea obligației. Totodată, art.1242 alin.(1) Cod civil definește contractul de împrumut prin obligația împrumutătorului de a transmite bani sau alte bunuri fungibile și obligația corelativă a împrumutatului de a restitui suma ori bunuri de același gen, iar art.1247 alin.(1) Cod civil instituie obligația împrumutatului de a restitui împrumutul în termenul și în modul stabilit prin contract.

Din materialele cauzei rezultă că, la 01 aprilie 2021, între Olga Zamos, în calitate de împrumutător, și SRL Art-Ex Construct, în calitate de împrumutat, a fost încheiat contractul de împrumut nr.04/02. Conform pct.1.1 al contractului, reclamanta urma să transmită pârâtei suma de 440960 lei, indicată de părți ca fiind echivalentul sumei de 20800 euro, iar pârâta și-a asumat obligația de restituire a împrumutului. Pct.1.2 și pct.2.5 stabilesc termenul până la 30 iunie 2021, iar pct.2.1 și 2.2 prevăd posibilitatea transmiterii mijloacelor bănești inclusiv în numerar, data acordării împrumutului fiind data recepționării banilor de către împrumutat. Contractul poartă, la rubrica destinată împrumutatului, semnătura aplicată în numele SRL Art-Ex Construct și ștampila societății.

Remiterea efectivă a mijloacelor bănești nu rezultă numai din conținutul contractului. La dosar a fost prezentată chitanța la dispoziția de încasare nr.13 din 01 aprilie 2021, emisă în numele SRL Art-Ex Construct, în care este indicată în mod expres încasarea de la „ZAMOS OLGA ION”, cod fiscal *****, a sumei de 440960 lei, cu mențiunea privind acordarea împrumutului. Înscrisul conține aceeași sumă, aceeași dată și aceeași operațiune juridică precum contractul, fiind prevăzute rubricile contabilului-șef și casierului și fiind aplicate semnături și

ștampila societății. Prin urmare, contractul și chitanța nu constituie două surse probatorii izolate, ci înscrisuri conforme sub aspectul părților, datei, sumei și cauzei transmiterii mijloacelor bănești.

În această privință, instanța acordă atenție și înscrisului prezentat ulterior de partea reclamantă, și anume răspunsului Serviciului Fiscal de Stat nr.26-10/3-11/126-216828 din 23 decembrie 2024. Autoritatea fiscală a comunicat că, deși nu înregistrează contractele de împrumut ca acte juridice, persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător sunt obligate să prezinte informații despre împrumuturile contractate de la persoane fizice, iar, în cazul SRL Art-Ex Construct, agentul economic a prezentat informația aferentă împrumutului contractat în baza contractului de împrumut nr.04/02 din 01 aprilie 2021. Obligația legală de raportare a unor asemenea împrumuturi rezultă și din reglementarea fiscală incidentă.

Această împrejurare prezintă o valoare probatorie distinctă. Informația furnizată de Serviciul Fiscal de Stat nu emană de la reclamantă și nu constituie o simplă reproducere a susținerilor sale din proces, ci confirmă existența, în raportările fiscale ale agentului economic, a operațiunii individualizate prin același număr și aceeași dată a contractului. Or, raportarea de către însăși societatea pârâtă a unui împrumut contractat în baza contractului nr.04/02 din 01 aprilie 2021 se coroborează în mod direct cu înscrisul contractual și cu documentul de casă referitor la primirea banilor.

Instanța nu ignoră faptul că, pe parcursul examinării cauzei, pârâta a contestat autenticitatea semnăturilor aplicate pe contract și pe chitanță și a solicitat efectuarea unei expertize grafoscopice. Din cererea formulată de reprezentanta pârâtei rezultă că aceasta a susținut că semnătura aplicată la rubrica „Împrumutat” din contract și semnătura de la rubrica „A încasat casierul, Кассир” din chitanță nu ar aparține administratorului Radu Talmațchi, invocând totodată pretinsul acces anterior al reclamantei la documente, ștampile și semnături electronice.

În vederea asigurării depline a dreptului pârâtei la probațiune și pentru elucidarea acestei obiecții printr-un mijloc de probă specializat, prin încheierea din 12 mai 2025 instanța a admis cererea pârâtei și a dispus efectuarea expertizei judiciare grafoscopice, cheltuielile fiind puse în sarcina părții care a solicitat-o. Cu toate acestea, expertiza nu a fost efectuată, Centrul Național de Expertize Judiciare comunicând refuzul efectuării acesteia din cauza neachitării costului serviciilor de expertiză de către partea pârâtă, fapt ce a determinat reluarea procesului prin încheierea din 02 septembrie 2025.

Instanța precizează că neachitarea costului expertizei nu este, prin ea însăși, echivalentă cu recunoașterea autenticității înscrisurilor de către pârâtă. Totuși, din perspectiva sarcinii probațiunii, consecința obiectivă este că afirmațiile prin care aceasta a pus la îndoială semnăturile au rămas neconfirmate prin mijlocul de probă solicitat chiar de pârâtă și încuviințat de instanță. Procedura civilă reglementează expres posibilitatea contestării unei probe ca fiind falsă, însă o asemenea afirmație nu dobândește, prin simpla formulare, valoare probatorie superioară înscrisului contestat, instanța fiind ținută să examineze toate probele în ansamblu și în interconexiunea lor.

Mai mult, în ceea ce privește chitanța, însăși formularea obiecției pârâtei nu este suficientă pentru a înlătura forța probantă a înscrisului. Documentul de casă nu indică faptul că rubrica „A încasat casierul” trebuia semnată personal de administratorul societății, ci, prin natura rubricii, de persoana care exercita atribuția de casier. În consecință, chiar eventuala constatare că semnătura respectivă nu aparține administratorului Radu Talmațchi nu ar conduce, prin ea însăși, la concluzia că suma nu a fost recepționată de societate. Relevant este că documentul este emis în numele SRL Art-Ex Construct, identifică persoana de la care s-au primit banii, suma de 440960

lei, temeiul încasării și data operațiunii, iar aceste elemente coincid integral cu datele contractului.

Susținerile potrivit cărora reclamanta ar fi avut anterior acces la anumite acte, ștampile ori mijloace electronice ale unor societăți nu demonstrează, în lipsa unor probe obiective, că anume contractul nr.04/02 și chitanța nr.13 ar fi fost fabricate ori utilizate fără voința pârâtei. Aceste afirmații nu sunt confirmate printr-un raport de expertiză, prin înscrisuri contabile contrare, printr-o rectificare a raportării fiscale ori prin alte mijloace de probă apte să explice de ce SRL Art-Ex Construct a raportat Serviciului Fiscal de Stat împrumutul individualizat prin același contract pe care, ulterior, îl contestă în prezenta cauză.

Prin urmare, apreciind în ansamblu contractul de împrumut, chitanța de încasare, informația furnizată de Serviciul Fiscal de Stat și conduita procesuală a părților, instanța ajunge la concluzia că partea reclamantă a făcut dovada existenței raportului de împrumut și a transmiterii către SRL Art-Ex Construct a sumei de 440960 lei. Pârâta nu a prezentat probe suficiente pentru a răsturna această concluzie și nici probe din care să rezulte restituirea integrală sau parțială a împrumutului.

În ceea ce privește exigibilitatea creanței, contractul stabilește expres termenul de restituire până la 30 iunie 2021. La expirarea acestui termen, obligația pârâtei a devenit scadentă, iar aceasta era ținută să execute prestația asumată în condițiile art.858 și art.1247 Cod civil. Din materialele cauzei nu rezultă că, după această dată, SRL Art-Ex Construct ar fi restituit reclamantei suma primită sau o parte din aceasta. Dimpotrivă, reclamanta a expediat ulterior o pretenție privind restituirea împrumutului, fără ca obligația să fie executată.

Instanța observă că, potrivit contractului, obligația de restituire a fost formulată prin raportare și la echivalentul sumei de 20800 euro, însă reclamanta a solicitat prin acțiune încasarea sumei efectiv remise, de 440960 lei. În condițiile art.240 alin.(3) Cod de procedură civilă, instanța este ținută de limitele pretențiilor formulate și nu poate acorda mai mult decât s-a solicitat. În consecință, odată stabilite, remiterea sumei de 440960 lei, scadența obligației și lipsa restituirii acesteia, pretenția privind încasarea datoriei principale este întemeiată integral.

În corespundere cu art.942 alin.(4) Cod civil, *în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispoziţiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere*.

Conform art.947 Cod civil, *(1) clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). (2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere. (4) Părţile pot conveni asupra unei penalităţi mai mari decît prejudiciul. (5) Debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea obligaţiei este justificată. (6) Nulitatea obligaţiei atrage nulitatea clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage nulitatea obligaţiei*.

Potrivit art.948 Cod civil, *clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancţiunea nulităţii absolute*.

Cu referire la penalitatea contractuală, instanța reține că pct.3.2 al contractului nr.04/02 prevede că, în cazul nerestituirii împrumutului în termenul stabilit, se calculează o penalitate de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere. Clauza a fost stipulată în înscrisul contractual, respectând

cerința formei scrise. Potrivit art.947 Cod civil, clauza penală reprezintă evaluarea anticipată, prin convenția părților, a consecințelor neexecutării, penalitatea putând fi stabilită inclusiv sub forma unei cote din valoarea obligației neexecutate, iar art.948 Cod civil reglementează cerința formei clauzei penale.

Neexecutarea obligației de restituire după scadență nu a fost justificată de pârâtă prin existența vreunei împrejurări exoneratoare. Prin urmare, reclamanta este îndreptățită, în principiu, la penalitatea prevăzută de contract. Totodată, art.942 alin.(4) Cod civil instituie regula potrivit căreia, atunci când pentru întârziere a fost stipulată o clauză penală, creditorul optează între dobânda legală de întârziere și penalitate. În speță, deși în motivarea cererii reclamanta a făcut referire și la dobânda legală de întârziere, precum și la evoluția indicelui prețurilor de consum, ea a precizat expres că solicită încasarea datoriei principale și a penalității contractuale, fără a cere cumulativ alte sume, astfel încât instanța se pronunță în limitele cerinței formulate.

Potrivit calculului anexat la materialele cauzei, reclamanta a determinat penalitatea pentru perioada 30 iunie 2021 - 10 noiembrie 2023 la suma de 761978,88 lei, pornind de la debitul de 440960 lei și rata penalității de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere. Calculul evidențiază o penalitate zilnică de 881,92 lei și un total pretins care reprezintă 172,8% din valoarea obligației principale.

Conform art.953 alin.(1) Cod civil, *în cazuri excepţionale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanţa de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalităţii disproporţionat de mari. La reducerea penalităţii, trebuie să se ţină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci şi de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului*.

Instanța consideră că dreptul creditorului la penalitate nu poate fi confundat cu dreptul de a obține, în orice împrejurare, întregul cuantum aritmetic rezultat din aplicarea nelimitată în timp a unei cote zilnice. Deci, art.953 alin.(1) Cod civil permite reducerea penalității disproporționat de mari, cu luarea în considerare a tuturor circumstanțelor și a intereselor ocrotite de lege ale creditorului.

La caz, instanța de judecată reține că poziția procesuală manifestată de pârâtă în prezenta cauză a fost una de contestare integrală a obligațiilor pecuniare pretinse împotriva sa, inclusiv a cerinței accesorii, instanța apreciind această opoziție, în contextul ansamblului apărărilor formulate, ca vizând și întinderea obligației accesorii.

Sub acest aspect, instanța ține cont și de practica judiciară. Or, o penalitate calculată zilnic, procentual, fără un plafon contractual, devine disproporționată atunci când ajunge să depășească datoria din care se calculează, iar mecanismul reducerii urmărește restabilirea unui echilibru rezonabil între funcția de garantare a executării și evitarea transformării penalității într-o sancțiune pur punitivă. Respectiv, penalitatea urmează a fi redusă până la cuantumul datoriei principale.

Acest raționament este aplicabil și în prezenta cauză. Penalitatea de 761978,88 lei depășește cu 321018,88 lei datoria principală de 440960 lei și, deși durata neexecutării este semnificativă și justifică acordarea unei penalități substanțiale, încasarea integrală a cuantumului pretins ar conduce la obligarea debitorului la o prestație accesorie considerabil superioară obligației principale. O asemenea consecință depășește ceea ce este necesar pentru protejarea interesului legitim al creditorului și conferă clauzei, în circumstanțele concrete ale speței, un efect predominant punitiv.

Pe de altă parte, instanța nu consideră justificată reducerea penalității la un nivel pur simbolic. Pârâta nu a restituit suma de 440960 lei la termenul convenit, nu a demonstrat efectuarea vreunei plăți parțiale și nici existența unei justificări obiective pentru neexecutare, iar

reclamanta a fost lipsită de folosința mijloacelor bănești pentru o perioadă îndelungată. Aceste împrejurări impun menținerea unei sancțiuni contractuale suficient de consistente pentru a conserva funcția preventivă și compensatorie a clauzei penale.

Prin punerea în balanță a acestor elemente, instanța apreciază drept echitabilă și proporțională reducerea penalității până la nivelul datoriei principale, respectiv până la suma de 440960 lei. Acest cuantum protejează efectiv interesul patrimonial al reclamantei și sancționează neexecutarea îndelungată, fără a admite însă acumularea unei penalități care să depășească însăși prestația principală. În consecință, pretenția privind penalitatea urmează a fi admisă în limita sumei de 440960 lei, iar diferența de 321018,88 lei urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Conform art.94 Cod de procedură civilă, *(1) instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului*.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată, din ordinul de încasare a numerarului nr.21668656 din 28 decembrie 2023 rezultă că reclamanta Olga Zamos a achitat taxa de stat în sumă de 25000 lei la depunerea cererii de chemare în judecată.

Instanța reține că acțiunea a fost depusă la 28 decembrie 2023, când pentru cererile patrimoniale formulate de persoane fizice Legea taxei de stat nr.1216/1992 stabilea o taxă de 3% din valoarea acțiunii, plafonată la 25000 lei. Prin prezenta hotărâre se admit pretenții patrimoniale în cuantum de 881920 lei, formate din 440960 lei datorie principală și 440960 lei penalitate. Taxa de 3% calculată numai asupra sumei admise ar constitui 26457,60 lei, adică ar depăși oricum plafonul legal de 25000 lei aplicabil reclamantei persoană fizică la data sesizării instanței. În aceste condiții, admiterea parțială a penalității nu conduce la diminuarea sumei efectiv recuperabile cu titlu de taxă de stat, întrucât și valoarea pretențiilor admise generează, prin ea însăși, taxa maximă de 25000 lei.

În consecință, suma de 25000 lei achitată de reclamantă cu titlu de taxă de stat reprezintă o cheltuială necesară și integral aferentă valorii pretențiilor admise și urmează a fi încasată de la SRL Art-Ex Construct în beneficiul Olgăi Zamos.

Din considerentele reflectate supra, cererea de chemare în judecată urmează a fi admisă în parte, cu încasarea de la SRL Art-Ex Construct în beneficiul Olgăi Zamos a sumei de 440960 lei cu titlu de datorie, a sumei de 440960 lei cu titlu de penalitate contractuală și a sumei de 25000 lei cu titlu de taxă de stat, iar pretenția privind penalitatea în partea ce depășește suma acordată urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art.238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e:

Se admite în parte cererea de chemare în judecată.

Se încasează de la SRL Art-Ex Construct (*IDNO 1015600032444*) în beneficiul Olgăi Zamos (*IDNP ******) suma de 440 960 lei (*patru sute patruzeci mii nouă sute șaizeci lei*) cu titlu de datorie; suma de 440 960 lei (*patru sute patruzeci mii nouă sute șaizeci lei*) cu titlu de penalitate și suma de 25 000 lei (*douăzeci și cinci mii lei*) cu titlu de taxă de stat.

În rest, cerințele se resping ca fiind neîntemeiate.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
Judecător (*semnătură*) Andrei Ojoga
Copia corespunde originalului,
Judecător *Andrei Ojoga*